

СТАНОВИЩЕ

От Доц. Д-р Христофор Кирчев Кирчев, Аграрен Университет – Пловдив, Агрономически факултет, Катедра Растениевъдство. Научна специалност Растениевъдство.

Относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“, направление 6.1. Растениевъдство.

Автор на дисертационния труд: Христо Павлинов Стоянов

Тема на дисертационния труд: Реакция на тритикале (x *Triticosecale* Wittm.) към абиотичен стрес.

Научен ръководител: Проф. д-р Валентин Байчев

Научен консултант: Доц. д-р Татяна Петрова

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № НП-08-80 от 2.08.2018 г. на Председателя на ССА – София.

1. Кратко представяне на докторанта.

Ас. Христо Стоянов е завършил висше образование през 2014 г. в Аграрен университет – Пловдив, ОКС „Магистър“ с общ успех отличен 5,96. През периода 2015-2018 г. е редовен докторант в ДЗИ – Ген. Тошево по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“, направление 6.1. Растениевъдство. От 2018 г. е назначен за асистент в секция „Селекция на зърнено-житни и бобови култури“ към ДЗИ – Ген. Тошево.

2. Анализ на представените материали.

Докторанта представя необходимия набор от документи по защита, а именно – Списък на публикациите, свързани с дисертацията, както и самите публикации; Диплома за висше образование; Заповеди за зачисляване и отчисляване в и от докторантура; Протоколи от проведени изпити; Протокол от успешна вътрешна защита; Творческа автобиография; Дисертационен труд и ръкопис на автореферат. Така представените документи отговарят на ЗРАСРБ и неговия правилник, което дава основание за ход на процедура по защита.

3. Оценка на дисертационния труд.

Дисертацията е написана на 258 страници, включващи 50 таблици, 14 фигури и 4 приложения с 18 снимки.

Увода изтъква основните предимства на тритикале като синтетично растение, а именно високата му продуктивност, качество и устойчивост на болести, както и неговите недостатъци – ниска студоустойчивост, силна реакция към засушаване и чувствителност към жълта ръжда. По този начин автора въвежда читателя в основната задача на съвременната селекция на тритикале – повишаване на устойчивостта на културата към абиотичен стрес.

Литературния преглед е разделен на 5 части, включващи произхода, значението и разпространението на тритикале, същността и значението на абиотичния стрес за растителното производство, както и неговото влияние върху добива и неговите компоненти при тритикале. Обзорно са описани постиженията в селекцията на тритикале, свързани със студоустойчивостта и сухоустойчивостта при тритикале. Така направения литературен преглед показва отличната теоретична подготовка на докторанта.

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана, като за нейното постигане са формирани 4 задачи.

В материал и методи са описани използваните материали, а именно 11 български сорта тритикале и 10 кръстоски. Подробно са описани методите на работа при полски условия, полско-лабораторната оценка, както и методите за статистическа обработка на данните.

Направен е подробен почвено-климатичен и агрометеорологичен анализ на района на провеждане на опита, както и на периода на изследванията.

Глава резултати и обсъждане е разделена на 4 раздела, като след всеки раздел следва заключение.

В първия раздел са описани резултати, свързани с влиянието на основни метеорологични фактори върху новоселекционирани български сортове тритикале при условията на слят посев. Обсъдени са реакциите на сортовете към основните биометрични, количествени и качествени показатели на културата – изкласяване, височина на растенията, брой класоносни стъбла, степен на полягане, абсолютен и относителен добив, маса на 1000 зърна, хектолитрово тегло, маса на зърната в клас, брой зърна в клас, стабилност на добива и анализ на взаимодействието генотип x година.

Във втория раздел е проучена реакцията на кръстоски тритикале и техните родителски форми към абиотичен стрес. Раздела е разделен на 2 подраздела, описващи реакцията на кръстоските и родителските им форми в първо, второ и

трето хибридно поколение и проучване на най-добрите потомства по биометрични показатели.

Третия раздел включва резултати, свързани със студоустойчивостта на сортове и хибриди тритикале, съответно при различно ниво на закаляване и на потомства от кръстоски в трето хибридно поколение.

В четвъртия раздел са представени и обсъдени резултати, свързани със сухоустойчивостта на тритикале. Описано е влиянието на засушаването върху сортове и кръстоски тритикале при полско-лабораторни условия. С помощта на параметри за оценка на засушаването е разработен специализиран параметър за оценка на ефекта на засушаване. Установено е влиянието на засушаването върху стопански важни показатели при изследваните сортове и кръстоски тритикале.

Дисертацията завършва със 17 извода, които в компактен вид онагледяват получените резултати.

Цитираната литература включва 468 автора, от които 88 на кирилица и 380 на латиница.

Авторефератът е структуриран правилно и отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

4. Публикувани статии

Приложени са три публикации, пряко свързани с дисертационния труд.

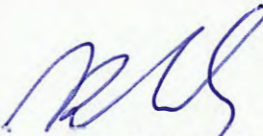
5. Заключение

Въз основа на правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на ССА за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя положително.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на Христо Павлинов Стоянов образователната и научна степен “доктор” по научната специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“, направление 6.1. Растениесвъдство.

21.08.2018 г.

гр. Пловдив

/доц. д-р Х. Кирчев/